

Jag tycker inte att vi i dagsläget ska ta bort bonus-malus-systemet. Det kommer att komma en tid när det kanske blir överflödigt, men just nu gör det väldigt stor skillnad i processen att ställa om den svenska bilpar-ken.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2020/21:89 om krav för permanent uppehållstillstånd

Anf. 24 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Christina Høj Larsen har frågat mig vilka åtgärder jag vidtar för att reglerna för uppehålls-tillstånd inte ska utformas på ett sätt som leder till dels en oönskad maktbalans på den svenska arbetsmark-naden till arbetsgivarnas fördel, dels försämrade förut-sättningar för integration.

Den parlamentariskt sammansatta kommittén om den framtida svenska migrationspolitiken har haft i uppdrag att ta ställning till utformningen av den fram-tida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. Förslagen föreslås träda i kraft när den tillfälliga lagen löper ut.

I kommitténs betänkande föreslås att permanent uppehållstillstånd som huvudregel bara ska få beviljas om vissa krav är uppfyllda. Personen i fråga ska bland annat uppfylla krav på kunskaper i svenska och sam-hällskunskap och kunna försörja sig. Kommittén före-slår också att regeringen eller den myndighet som re-geringen bestämmer ska ansvara för den närmare ut-formningen av språk- och samhällskunskapskraven samt försörjningsförmågan.

Kommitténs betänkande har skickats ut på remiss med svar senast den 7 december. En proposition kom-mer sedan att överlämnas till riksdagen så att ny lag-stiftning kan träda i kraft när den tillfälliga lagen upp-hör att gälla den 20 juli 2021. Regeringen kommer nat-urligtvis att beakta remissinstansernas synpunkter när vi tar ställning till de olika förslagen i den kommande propositionen.

Avslutningsvis vill jag betona att svensk migrat-ionspolitik ska vara human, rättssäker och effektiv.

Anf. 25 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret, som är inspirerande i någon byråkratisk mening, men det är tyvärr inte riktigt svar på den fråga jag har ställt.

A-kassan är den största fallskärmen vi har i landet, och den borde vi avskaffa. Att avskaffa a-kassan vore ett bra sätt att få fram engagemang hos folk för att skaffa en ny utkomst. Så sa Peter Wallenberg en gång på Investors bolagsstämma. Det sammanfattar hur hö-geren i alla tider har ansett att arbetarklassen bäst spor-ras att arbeta hårdare och anstränga sig mer – om den är hungrig, otrygg och livegen.

Historiskt har vi i arbetarrörelsen mött detta för-tryck med kamp för allas lika rätt till frihet, trygghet

och en lön att leva på. Framgångsvägen har varit att inte låta löntagarkollektivet splittras, att inte tillåta att min otrygghet ger arbetsgivaren ett övertag över dig och tvärtom. Att vara en del av den rörelsen förpliktar. Det kräver konsekvent förståelse för solidaritet som förutsättning för våra möjligheter att lyckas mota till-baka högerens förtryck, otrygghet och ofrihet.

Men nu hör vi allt oftare Socialdemokraterna an-vända samma argument som högeren alltid har gjort. Under täckmanteln integration ska människor sporras med utsatthet och otrygghet. Till och med det mest ba-sala, att få leva med sina barn och den man älskar, ska villkoras. Det hörde vi till exempel häromdagen i *Ekot* när migrationsminister Morgan Johansson sa: På grund av att det här incitamentet finns, att du vet att om du pluggar ordentligt, lär dig svenska, etablerar dig på ar-betsmarknaden, skaffar jobb, skaffar bostad, då kom-mer du också kunna ta hit din familj.

Den tillfälliga begränsningslagen innebar ett skifte när det gäller synen på rättigheter och integration. Från att se rättigheter som en väg till jämlikhet och integrat-ion valde en majoritet i riksdagen, under ledning av Socialdemokraterna, att använda rättigheter som belö-ning för den som lyckas ta sig igenom låsta dörrar – allt för att försöka skrämja bort människor på flykt. De tydligaste exemplen på detta skifte är försörjnings-kraven för rätten att leva med sin familj och att få per-manent uppehållstillstånd.

I den nya asyltagstiftning som ska ersätta den till-fälliga lagen är regeringen inne på samma spår. S vill därmed skapa samma maktbalanser inom asyltagstift-ningen som redan finns inom arbetskraftsinvand-ningen. Det är svårt att tolka på annat sätt än att viljan att hindra och försvåra för människor från andra länder att komma till Sverige har blivit Socialdemokraternas överordnade mål. Det är till och med överordnat arbe-tarrörelsens historiska kamp för lika rättigheter och större makt till arbetstagarerna på arbetsmarknaden.

Det är möjligt att man tror att det är framgångsrikt att försöka tillfredsställa brunhögeren för att stoppa en väljarflykt. Men det är inte bara oanständigt; det är en nederlagsstrategi. Det är en nederlagsstrategi för den nyanlända löntagaren som är utlämnad åt arbetsgiva-ren för sin framtida trygghet och möjlighet att träffa sin familj. Det gör det lätt att utnyttja, lätt att underbetala, tafsa på och byta ut och lätt att tysta. Men det är även en nederlagsstrategi för kollegan som arbetar bredvid. Löntagarkollektivet är aldrig starkare än den otrygg-aste på arbetsmarknaden.

Det är framför allt en nederlagsstrategi för arbetar-rörelsen. Ett splittrat löntagarkollektiv där otrygghet drivs fram av en nyanländ arbetarklass är mer utlämnat och otryggt på arbetsmarknaden. Det är ett löntagar-kollektiv som tappar den styrka som ligger i samman-hållning och solidaritet. Utan solidaritet krackelerar de värn och välfärdssystem som arbetarrörelsen har byggt upp för den som lever och verkar i Sverige.

Fru talman! Frågan för dagen är varför Socialde-mokraterna väljer att göra på det sättet.

Anf. 26 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Jag vill tacka kollegan Christina Høj Larsen, som väcker en så viktig fråga här i riksdagens kammare.

Morgan Johansson! Hungriga vargar jagar bäst, eller hur? Visst är det så? Det är den synen högerpartierna genom tiderna har haft på arbetarklassen. Ju hungrigare och ju otryggare arbetaren är, desto mer motiverad blir den och desto mer kommer den att vilja arbeta.

Vi kan konstatera att Socialdemokraterna under en längre tid har haft samma syn på nyanlända. I stället för humanitära skäl, rättighets- eller anständiga etableringsperspektiv har man eftersträvat att skrämma bort människor på flykt och ställer allt hårdare krav. Socialdemokraternas ordförande i socialförsäkringsutskottet skrev häromveckan i Svenska Dagbladet: ”Vi socialdemokrater kommer göra det som krävs för att Sverige får en permanent och stram asyltagstiftning.”

Är det någonting att eftersträva? Förstår Socialdemokraterna vilka konsekvenser det får för människor som är i behov av skydd, för människor som har slitits från sina familjer, och vad det gör för samhället i övrigt, i synnerhet med en grupp som konsekvent utsätts för regeringens orättvisa?

Bara för att Socialdemokraterna vill vara hårdare blir inte anknytningen till arbetsmarknaden bättre av tidsbegränsade tillstånd och av att det ställs ytterligare krav. Inskränkningarna av möjligheten till permanent uppehållstillstånd innebär att anställbarhet och inte skyddsbehov avgör vem som får permanent skydd. Det i sig är ett brott mot asylrättsliga principer.

Och det i sig tillåter en maktobalans på arbetsmarknaden. Vi vet vilka som återigen får betala priset. Vi har också genom åren sett vad maktförskjutningen till arbetsgivarna har lett till. Vi har sett hur samhällets mest sårbara och marginaliserade utnyttjas på arbetsmarknaden. Det handlar om direkt exploatering, om långa arbetsdagar utan vila, om så kallade provjobb utan löner och om någon tusenlapp i månaden som inte ens räcker till hyra. Man kanske har överlevt för att ta sig till Sverige, men så här går det inte att överleva.

Det har satts i system att det är arbetsgivaren som meddelar myndigheterna om anställning. Det är arbetsgivaren som intygar vid kontroller. Det är arbetsgivaren som kan hota att gå till Migrationsverket om arbetstagaren klagat eller säger ifrån. Det är många gånger arbetsgivaren som avgör om arbetstagaren får stanna eller ska utvisas. Har man ingenting, inga papper eller inkomstkällor, är det lätt att hamna i klorna på dem som exploaterar och i svartjobb utan några rättigheter över huvud taget.

Civilsamhällets organisationer har länge kritiserat och påpekat problematiken med personer som utnyttjas i arbetslivet. Människor accepterar arbeten under slavliknande förhållanden. Så utsatt är nämligen situationen. LO riktar samma kritik. Migrationsministern kommer inte ifrån att all forskning och kunskap på området visar att den trygghet som kommer med

permanenta uppehållstillstånd och med möjligheten att leva med sin familj förbättrar möjligheten till etablering.

Det som krävs och behövs är trygghet och gemenskap, precis som vanliga arbetare behöver på arbetsmarknaden. Så fort en sådan trygghet inte skapas för den målgrupp vi talar om i dag möts man nämligen av orättvisa, usla arbetsvillkor och ännu mer utsatthet. Här måste migrationsministern se bortom politiska intressen, för det vore det rätta, riktiga och anständiga.

Anf. 27 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Vi fick här höra ett synnerligen innehållslöst svar från ministern. Jag noterar dock slutklämmen där Morgan Johansson på ett innovativt sätt antyder att en aktivt framtvungad existentiell osäkerhet i tillvaron för vissa människor i Sverige gynnar ”en human, rättssäker och effektiv” samvaro i landet. Jag kan konstatera både från min egen resa i det svenska samhället och utifrån andra kunskaper om hur individer och samhällen fungerar i verkligheten att vi har skilda utgångspunkter.

Framför allt är det sådant som Morgan Johansson inte säger som lyser starkast i inlägget. Vi fick från en socialdemokratisk minister höra ett svar helt renons på resonemang som kunde tyda på en grund i arbetarrörelsen. Även om det vore en alltför optimistisk tanke hade man kunnat tänka sig att svaret åtminstone berörde de farhågor och den kritik som den fackliga rörelsen i Sverige har kommit med och som min kollega Christina Høj Larsen refererade till i sin interpellation. Det finns ingenting som ger en glimt av att ministern bryr sig om eller ens förefaller vara medveten om existensen av en arbetsmarknad och ett arbetsliv i Sverige som påverkas av dessa beslut.

Fru talman! När regeringen Reinfeldt tillsammans med Miljöpartiet drev igenom ett nytt regelverk för arbetskraftsinvandring var vi många, även Morgan Johanssons parti, som varnade för vilken effekt det skulle få om man bygger upp ett regelverk där människor i en mycket utsatt social situation skulle göras beroende av enskilda arbetsgivares välvilja. Vi misstänkte att det skulle leda till utnyttjande av människor, dumpning av villkoren inom delar av arbetslivet och skumraskbolag som skor sig. Tyvärr har verkligheten gett oss rätt, och det har varit nödvändigt att i omgångar försöka dämpa upp en del av de brister som regelverket så uppenbart inbjöd till.

Nu är dock Morgan Johansson, med hurrarop högerifrån, beredd att aktivt skapa sådana förutsättningar i villkoren för något som kan bli många fler människor i Sverige. Det skulle få större påverkan på arbetsmarknaden här. Det är detta som väntar, utöver det lidande som man utsätter människor för som söker skydd i Sverige.

Vi ser redan nu ett smakprov på detta i effekterna av den tillfälliga lagen och de grupper som i dag kommer i kläm i asylsystemet. För några dagar sedan kunde man läsa ett reportage i Dagens Nyheter med rubriken ”Ensamkommande vittnar om en parallell

arbetsmarknad – blir lurade att arbeta gratis”. En av dem som intervjuas berättar om att man får provjobba utan lön. Man berättar om lön som betalas ut på papperet men som sedan går tillbaka till ägaren. Vi vet också att det finns företag som vill sälja arbetskontrakt för dyra pengar. Det öppnas upp möjligheter att utnyttja människor genom droghandel, sexuella övergrepp och annan kriminalitet.

Varför? Jo, för att Morgan Johansson och den koalition av villiga som han har samlat i migrationspolitiken hellre vill skicka avskräckande signaler än att ta ansvar för skapandet av förnuftiga och solidariska lösningar som stärker vårt samhälle i stället för att dra isär det.

Att politiska och ekonomiska krafter som aldrig har haft jämlikhet och solidaritet som ledstjärnor attraheras av en sådan politik är begripligt. Men det är ärligt talat ganska trist att en socialdemokratisk minister tävlar om att ställa sig i samma arbetarfientliga hörn.

Jag får kanske omformulera den fråga som finns i interpellationen: Hur kommer det sig att ministern vill utforma regler för uppehållstillstånd på ett sätt som leder till en oönskad maktbalans på den svenska arbetsmarknaden till arbetsgivarnas fördel? Hur kommer det sig att man vill ha det trots att det så uppenbart ger försämrade förutsättningar för integration av de människor som har kommit till Sverige?

Anf. 28 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag förstår att ni tycker att mitt svar var byråkratiskt och innehållslöst. Låt oss då råda bot på det. Jag tar gärna en ideologisk diskussion om detta med Vänsterpartiet. Här avslöjas nämligen en stor skillnad mellan socialdemokrater och vänsterpartister.

Det är så förfärligt lätt för vänsterpartister att säga att människor har rättigheter. Men det är också så förfärligt svårt för vänsterpartister att säga att människor också har skyldigheter, att de har vissa plikter, att de har skyldighet gentemot sina medmänniskor men också mot samhället som de lever i i stort. Jag hör över huvud taget aldrig någon vänsterpartist tala om att människor har vissa skyldigheter.

För oss socialdemokrater är detta en del av vårt sätt att bedriva politik. Det är en del av vår historia: rätt och plikt. Rättigheter och skyldigheter är vad välfärdsstaten – den välfärdsstat som vi socialdemokrater har varit med om att bygga upp – vilar på. Människor ska ha sociala rättigheter, rätt till arbete, rätt till bostad, rätt till en bra uppväxt när de är barn, rätt till utbildning, men de har också vissa skyldigheter.

Dessa skyldigheter innebär bland annat att man ska göra vad man kan för att bidra till samhället. Man ska utbilda sig så att man kan få ett jobb och kunna ta hand om både sig själv, sin familj och sina anhöriga. Man ska vara en del i samhället; man ska göra vad man kan. Rätt och plikt vilar det socialdemokratiska välfärds-samhället på.

Detta är också en viktig del i vår historia när vi talar om den socialdemokratiska arbetslinjen. Det har alltid

varit det. Man ska ha stöd, utbildning och möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Men man måste också arbeta själv och se till att göra vad du själv kan för att verkligen ta emot allt det stöd och annat som finns.

På detta sätt är våra socialförsäkringar uppbyggda. Min fråga till Vänsterpartiet är: Vill ni även avskaffa de intjänade förmånerna? Det ligger ju till så att när man jobbar får man en sjukförsäkring som baseras på den inkomst som man har. Man får en pension som baseras på den inkomst som man har haft. Man får en akassa som baseras på den inkomst som man har haft. Vill ni avskaffa även detta? Är det här att ställa för höga krav?

Fru talman! Detta blottlägger faktiskt en skillnad. Vår hållning är att människor har både rättigheter och skyldigheter. Det avspeglas också i det förslag som betänkandet handlar om. Man får tillfälliga uppehållstillstånd, men efter tre år får man en möjlighet att söka om ett permanent uppehållstillstånd. För att kunna få det ska man kunna försörja sig och ha grundläggande kunskaper i svenska och grundläggande kunskaper om hur det svenska samhället fungerar. Det blir även ett vandelstest, det vill säga man ska inte ha begått några allvarliga brott.

Är det för mycket begärt? Är det för högt ställda krav om man ska leva i detta land permanent att man ska kunna försörja sig? Vi talar om ett försörjningskrav på 15 000, 16 000 eller 17 000 kronor i månaden. Det är ungefär där det kommer att ligga. Är detta för mycket begärt?

Om man ska leva permanent i det här landet är det för mycket begärt att man ska ha grundläggande kunskaper i svenska? Är det för mycket begärt att det finns ett krav att man ska veta ungefär hur det svenska samhället fungerar? Det tycker inte jag, utan det är ganska självklart.

Det här snarare befrämjar integration. Det gör ju att man har något att se fram emot. Möjligheten att få ett permanent uppehållstillstånd baseras på att man har tillgodogjort sig detta. Man ska förstås få allt det stöd, den hjälp, den utbildning och det som det svenska samhället kan uppbära. Men det måste enligt min uppfattning, fru talman, finnas en rimlig balans mellan rättigheter och skyldigheter. Jag påstår att det har varit en bärande del i det socialdemokratiska välfärdsbygget under alla tider.

Anf. 29 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Jag förstår att migrationsministern inte så gärna vill tala om det vi ställer frågor om, nämligen den maktbalans som verkligen finns nu på arbetsmarknaden och de konsekvenser som vi ser.

När den tillfälliga begränsningslagen presenterades var LO mycket kritiskt, eftersom reglerna fullständigt liknar reglerna för arbetskraftsinvandring. Dessa har ju verkligen öppnat för ett omfattande missbruk.

Farhågorna har besannats. Ali Esbati berättade nyss om det reportage i DN, som jag tror att vi alla nog har läst. Där beskrivs hur Erfan, Naqib och många andra med tillfälliga uppehållstillstånd tvingas jobba

13-timmarspass för 7 000 kronor i månaden men har kontrakt som på papperet uppfyller kraven för permanent uppehållstillstånd. En del tvingas betala tillbaka delar av lönen till arbetsgivare. Vissa företag vill sälja anställningskontrakt för 160 000 kronor. Det är precis som för arbetskraftsinvandringen.

Polisen i Stockholm säger att de ser detta hela tiden. Det handlar om människor som är totalt utsatta och som inte vågar säga något för att de då kommer att anges till Migrationsverket.

Jag vill påminna om det fackliga löftet. ”Vi lovar och försäkrar att aldrig någonsin, under några omständigheter, arbeta på sämre villkor eller till lägre lön än det vi nu lovat varandra. Vi lovar varandra detta i den djupa insikten om att om vi alla håller detta löfte så måste arbetsgivaren uppfylla våra krav.” Så lyder det fackliga löftet.

Det är ett löfte som ska garantera att kollegor inte ställs mot varandra på arbetsplatsen. Tyvärr slår Socialdemokraternas migrationspolitik effektivt sönder förutsättningar för nyanlända löntagare med antingen arbetstillstånd eller tillfälliga tillstånd att hålla det löftet.

Hur ska man kunna säga ifrån vid sexuella trakasserier eller sexuellt utnyttjande om möjligheten att stanna kvar i Sverige eller att återse sina barn står på spel?

Hur ska man kunna kräva en trygg arbetsmiljö med skyddsutrustning och säkra rutiner om man vet att arbetsgivaren kan dumpa en vid minsta krav?

Hur ska man kunna kräva att få den lön man utlovats eller den reglerade arbetstid som finns på papperet om man vet att arbetsgivaren som stoppar lönen i fickan också har makten över ens framtid?

Och framför allt: Hur ska man kunna använda sig av den fackliga gemenskapen och solidariteten när man är så utsatt?

Jag kan konstatera, fru talman, att Socialdemokraternas migrationspolitik ökar den utsattheten på arbetsmarknaden och ger arbetsgivarna mer makt. Socialdemokraterna ser uppenbarligen inte nyanlända som en del av arbetarkollektivet. Frågan är om de inser vart det leder.

Varför ska Naqib riskera tryggheten i ett permanent uppehållstillstånd för att han vill ha samma rätt till rimliga arbetstider som Hanna? Varför ska Erfan inte ha samma makt att säga ifrån när chefen inte betalar den lön han lovat? Varför ska Fatemeh riskera sin möjlighet att träffa sina barn för att hon inte låter chefen tafsa?

Det är den här verkligheten på arbetsmarknaden vi diskuterar i dag. Jag vill veta hur migrationsministern ser på den situationen och vad han tänker göra för att den ska upphöra.

Anf. 30 TONY HADDOU (V):

Fru talman! Vi fick ju inget svar på interpellationen, så jag tackar Morgan Johansson för svaret nu.

En sak ska jag göra jåkligt klar för Socialdemokraterna och migrationsministern, och det är att

människor har rättigheter. Att Morgan Johansson helt plötsligt gör människor till skyldighetsbärare och gör rättighetsfrågor till ordningsfrågor säger allt om den högerpolitik han eftersträvar. Det är tydligt att migrationsministern måste se bortom kortsiktiga politiska intressen. Jag tycker att det är dags för honom att prata om frågorna vi väcker i debatten i dag.

Det som måste göras är att erbjuda permanenta uppehållstillstånd och goda möjligheter till familjeåterförening. Det borde varje socialdemokrat eftersträva. Jag tror att internationell solidaritet och arbetsrätt var viktiga nyckelord när Morgan Johansson klev in i Socialdemokraterna. I dag hör vi något helt annat. Nu får inte ens människor födda utanför Sverige vara en del av arbetarkollektivet.

Varför återupptar inte migrationsministern en maktbalans som ger alla arbetare samma makt att säga ifrån mot chefen? Varför ska inte alla arbetare ha samma rätt till rimliga arbetstider och löner? I stället har vi en ökad maktobalans som sätter arbetare i kläm på värsta otänkbara sätt. Vi har sett hårdare arbetsuppgifter. Vi har hört om krav på återbetalning under bordet och längre arbetspass. Det värsta av allt i en sådan situation är tystnaden. I en utsatt situation kan man inte säga ifrån, eftersom man ständigt känner sig hotad. Man har något hängande över sig. Den här maktobalansen inom asyltagstiftningen drabbar oss alla. Tysta arbetsplatser drabbar oss alla.

Anf. 31 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill i all vänlighet påminna ledamoten om att svordomar inte hör hemma i riksdagens talarstol.

Anf. 32 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Ministern försökte sig på en ideologisk debatt – med ganska begränsad framgång, skulle jag säga, eftersom det var oklart vem han argumenterade mot. Ingen av oss som är uppe i den här debatten har ifrågasatt några skyldigheter som skulle tas bort från människor. Vi pratar om lika rättigheter och skyldigheter, och det är det som är poängen.

Vi vill inte heller ta bort några intjänade inkomstbortfallsförsäkringar. Det är möjligt att det här är en frustration som kommer av att ministern har fått argumentera mot regeringskollegorna i MP eller dem som han samarbetar med i Liberalerna och Centerpartiet. Vi stöder starkt den typen av försäkringar. Men vi stöder också att man ska ha rätt till sjukförsäkring när man är sjuk och att man ska ha rätt till ersättning om man blir arbetslös och är med i systemen. Det är det som är poängen här. Man ska få vara med i systemen. Annars är man i en så utsatt situation att det blir problematiskt även för alla andra. Alla andra som jobbar och sliter i det här samhället kommer att få känna av vad det innebär att det på arbetsmarknaden kommer en stor grupp människor som är desperata och som därmed kommer att kunna behöva ta vilka jobb som helst under vilka villkor som helst. Det är den solidaritetstanken som gör att LO i sina remissvar kommer med kritik, och det

är den solidaritetstanken som helt saknas i ministerns svar.

Frågan är här: Vad är det positiva med att placera människor i limbo i Sverige? Det är det som är kärnan här. Jag tror tyvärr att det här handlar om dålig signalpolitik från Morgan Johanssons sida. Det är beklämmande både i sig och därför att det leder till så stora problem för så många människor i Sverige i dag.

Anf. 33 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Vem argumenterar jag mot? Jag argumenterar naturligtvis mot er andra som deltar i debatten. Ni ifrågasätter ju alla krav för permanenta uppehållstillstånd. Ni menar att det inte ska finnas några sådana krav. Det är det jag argumenterar mot. I välfärdspolitiken generellt sett och i integrationspolitiken måste man ha både rättigheter och skyldigheter. Därför behöver det också finnas krav. Det jag argumenterar mot är er hållning. Ni tycks vilja gå tillbaka till den gamla ordningen, det vill säga att man ska ha permanenta uppehållstillstånd från första dagen.

Jag vill erinra om vad det var som hände 2015. År 2015 tog Sverige emot 163 000 asylsökande. 12 procent av alla asylsökande som kom till EU kom till Sverige. Vi hade ett asylsystem som höll på att bryta ihop. Det kom 10 000 i veckan när det var som mest för nästan exakt fem år sedan. Då gick vi fram med åtstramningar: gränskontroller, id-kontroller och den tillfälliga lagen. Vänsterpartiet röstade emot alla de åtstramningarna. Hade Vänsterpartiet fått som de ville vid det tillfället hade asylsystemet brutit samman. Då hade vi kanske haft ytterligare 100 000 asylsökande 2016. Det hade vi inte klarat av. Men det är historia nu.

Vad var det då som ledde fram till flyktingkrisen? Jo, det var att Sverige hade en lagstiftning som helt avvek från vad som gällde i övriga EU. Vi hade den generösaste asylpolitiken i hela EU. Det handlade bland annat om att vi var det enda land som i praktiken hade permanenta uppehållstillstånd från första dagen. Det är inte konstigt att människor söker sig till det land som har den generösaste lagstiftningen i hela EU. Då blir det precis på det sättet. Dit ska vi inte igen, utan det förslag som nu ligger på bordet handlar om en övergång till tillfälliga uppehållstillstånd.

I likhet med så gott som alla andra länder ska vi alltså ha tillfälliga uppehållstillstånd. Man ansöker om asyl i Sverige. Om man är utsatt för förföljelse eller flyr från krig ska man ha rätt att få skydd under en period. Sedan uppkommer frågan: När ska man få permanent uppehållstillstånd? När ska det finnas en möjlighet för en att stanna här i Sverige permanent? Vi säger att det bör finnas vissa krav för det. Om man avser att vara kvar i Sverige, bli en del av landet och kanske så småningom också få medborgarskap bör det finnas vissa skyldigheter förknippade med detta. Det är därför vi ställer försörjningskravet. Man ska inte ha begått några allvarliga brott. Man ska också ha grundläggande kunskaper i svenska och i hur samhället fungerar.

Vi klarade av flyktingkrisen under de här åren. Det var många som sa att statsfinanserna skulle haverera och att arbetslösheten skulle öka. En del sa också att försämrade integration skulle bli en effekt av den tillfälliga lagen. Det blev tvärtom. Integrationstakten fördubblades faktiskt nästan i den meningen att den tid som det tog för en nyanländ att komma in i det svenska samhället halverades i förhållande till alliansåren. Integrationen förbättrades alltså under de här åren, trots den kritik som då fördes fram mot den tillfälliga lagen i remissvaren. Vi klarade alltså av den krisen. Men den grundläggande ideologiska frågan här handlar om vilken hållning man ska ha till människor. Ska de bara ha rättigheter, eller ska de också ha skyldigheter?

Obalanserna på arbetsmarknaden måste bekämpas, men de får bekämpas genom facklig kamp och genom ökade sanktioner riktade mot de arbetsgivare som begår de här brotten. Det är precis det vi har gjort de senaste åren, och jag avser att fortsätta med den typen av tryck mot arbetsgivare som missbrukar systemet.

Anf. 34 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Statsrådet frågar vad vi argumenterar om. Vi argumenterar mot att människor ska ”sporras” genom att vara otrygga, hungriga och livegna. Samma argumentation som högern har haft i alla tider mot arbetarklassen hör vi nu att Socialdemokraterna har. Det är det vi pratar om.

Jag häpnar, fru talman, över att höra att ett statsråd som är socialdemokrat inte kan prata om eller svara på helt rimliga frågor om arbetsmarknaden och sambandet med den migrationspolitik som förskjuter maktbalansen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Att inte vilja prata om arbetsmarknaden tycker jag är ett nederlag för en socialdemokrat.

Men kanske är det bekvämast så, för det måste vara svårt att förklara varför ett av arbetarrörelsens partier gång på gång väljer att försvaga löntagares ställning på arbetsmarknaden och med det även väljer att slå mot den solidaritet som faktiskt är arbetarrörelsens absoluta superkraft.

Den splittring som S nu väljer att följa med i, driven av det blåbruna gänget, är och förblir en nederlagsstrategi för alla oss som tror på rätten till trygghet, frihet och välfärd. Jag är helt övertygad om, fru talman, att både Åkesson och borgerligheten tackar regeringen för splittringen den skapar. Men arbetarklassen, fru talman, kommer då inte att göra det.

Anf. 35 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tycker att den här debatten har varit avslöjande på det sättet att Vänsterpartiet återigen har visat att man gärna talar om alla rättigheter men aldrig någonsin om några skyldigheter. För mig som socialdemokrat hänger det ihop. Det är faktiskt så den socialdemokratiska välfärdsstaten är uppbyggd. Man har båda delar.

Obalanserna på arbetsmarknaden, hur åtgärdar man dem? Hur ser man till att det inte bara finns jobb

utan bra jobb, trygga jobb och jobb med lön som det går att försörja sig på?

Jo, vi utformar systemet så att man inte ska kunna få permanent uppehållstillstånd om man jobbar gratis och inte har några inkomster. Det system som i dag är föreslaget ska baseras på att arbetsgivaren betalar in pengar till Skatteverket och sköter den delen så att vi vet att det är riktiga löner som man får.

Det handlar naturligtvis också om att se till att ha väldigt högt tryck och ökad press på arbetsgivarna, inte minst på dem som missbrukar systemen. Jag har varit med om att fördubbla sanktionsavgifterna för de arbetsgivare som utnyttjar illegal arbetskraft. Det gjorde vi förra mandatperioden. Jag har också varit med om att öka möjligheterna för polisen att göra arbetsplatsinspektioner där de kan ta de arbetsgivare som utnyttjar människor på det här sättet.

Jag är väl medveten om att arbetskraftsinvandringssystemet vi har i dag är utformat på ett sådant sätt att det bjuder in till utnyttjande. Det vill jag göra något åt, och vi gör också en översyn av just de reglerna. Vi kan tänka oss att gå mycket långt för att strama upp det.

Men därifrån till att säga att vi inte ska ställa några krav på människor som kommer till Sverige och att de inte ska ha några skyldigheter eller plikter är steget ganska långt. Jag menar att om vi ska ha bra integration i Sverige handlar det om både rättigheter och skyldigheter, fru talman, om både rätt och plikt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2020/21:164 om djur i konsumentköplagen

Anf. 36 Justitie- och migrationsminister
MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Sofia Westergren har frågat mig om jag har för avsikt att se över frågan om lämpligheten i och konsekvenserna av att konsumentköplagen ska omfatta köp av levande djur, särskilt sett i ljuset av att hästar och andra djur kan ta skada under rättsprocesser och att det hämmar handel med hästar.

Konsumentköplagen tillämpas när en näringsidkare säljer varor till en konsument. Lagen gäller vid köp av levande djur, och så var det även i den gamla konsumentköplagen som kom till i början av 70-talet.

De senaste åren har det pågått ett arbete inom EU med att modernisera regelverket på konsumenträttens område. Arbetet resulterade förra året i två nya EU-direktiv. Sverige tog tidigt i förhandlingarna upp att frågan om köp av levande djur var något som borde uppmärksammas. Sverige fick i de fortsatta diskussionerna gehör för synen att de medlemsstater som vill ska få bestämma att andra regler helt eller delvis ska tillämpas vid djurköp. Sofia Westergrens påstående om att regeringen inte skulle ha agerat i enlighet med riksdagens tillkännagivande är därför felaktigt. Sverige

tog inte bara upp frågan i rådsarbetsgruppen utan hade också framgång i förhandlingarna.

Det är viktigt att vi har ändamålsenliga konsumentköpsregler i Sverige. Konsumenter ska ha ett starkt skydd, men det måste också råda en god balans mellan konsumenters och näringsidkares intressen.

Jag tycker att det är viktigt att regelverket ger goda förutsättningar att bedriva handel med hästar, hundar och andra djur i Sverige. Men utmaningen är att det inte finns något enkelt sätt att lösa det som vissa näringsidkare upplever som problem vid försäljning av djur utan att samtidigt försämra konsumentskyddet. Även riksdagen synes ha insikt i komplexiteten i denna fråga. Uppmaningen till regeringen har varit att initiera överväganden om reglerna är ändamålsenligt utformade. Riksdagen har inte, som Sofia Westergren gör gällande, beslutat att djur ska undantas från konsumentköpreglerna.

Utredningen om nya konsumentköpregler presenterade i början av hösten förslag på hur EU-direktiven ska genomföras i Sverige. En helt ny konsumentskyddslag föreslås. Utredningen föreslår vidare vissa särregler när det gäller köp av levande djur i syfte att uppnå en lämpligare avvägning mellan de olika intressena på området. Remisstiden gick ut för några veckor sedan, och förslagen bereds nu vidare i Regeringskansliet. Frågorna är viktiga, och regeringen avser att återkomma när beredningen är färdig.

Anf. 37 SOFIA WESTERGREN (M):

Fru talman! Konsumentköplagen fungerar i vissa avseenden dåligt för handel med dyrare djur som hästar, hundar och katter. Jag har för avsikt att prata om hästhandeln.

Konsumentköplagen är till för att stärka konsumenten i affären med näringsidkare och fungerar väl när det gäller köp av varor såsom vitvaror och andra tekniska produkter där det är tydligt att näringsidkaren besitter större kunskap än privatpersonen, som sällan gör dessa köp. Om kylskåpet inte skulle fungera efter installationen eller om det efter två år visar sig vara fabriksfel går det att laga, eller också kanske säljaren kan leverera ett nytt kylskåp. Men observera att konsumentköplagen inte gäller om den aktuella varan inte skötts eller hanterats korrekt i enlighet med gällande instruktionsbok.

När det gäller en häst är förhållandet inte lika givet eller enkelt. Hästar säljs ofta av en liten uppfödare som säljer någon enstaka häst per år, och det går inte att lämna garanti på något som i så hög grad påverkas av den nya ägaren.

Många hästar förstörs av entusiastiska men okunniga ägare, och sedan står säljaren där med en ”trasig” häst och en köpare som kräver pengarna tillbaka. Det är en orimlig situation. En häst som inte fungerar hos köparen kan vid återlämnandet till säljaren börja fungera igen på grund av att den nya ägaren inte haft tillräcklig kompetens. Men lika ofta är hästen sönderriden, vanskött och förstörd.